

**Nastop predsednika Zveze slovenskih častnikov, dr. Alojza Šteinerja
na 26. nujni seji Odboru za obrambo, 17. februarja 2016 o predlogu rezervnega
sestava Slovenske vojske z vzpostavitvijo Nacionalne garde**

Hvala za besedo, spoštovani gospod predsednik. Spoštovani zbrani!

V Zvezi slovenskih častnikov ocenjujemo, da je vprašanje reforme rezervne sestave Slovenske vojske prvovrstno politično, pa tudi strokovno vprašanje. Politično, ker politika sprejema rešitve in normativno ter sistemsko ureja ta vprašanja, strokovno pa, ker jih stroka in izvršilne strukture morajo pripraviti in čim uspešneje uresničiti. V našem primeru je vprašanje pomembno tudi zaradi vpliva na pripravljenost vojske in obrambno sposobnost države, pa tudi za nujno konsolidacijo rešitev, povezanih z rezervno strukturo v Slovenski vojski. Tudi zato smo v Zvezi slovenskih častnikov že v lanskem letu pričeli z nekaterimi strokovnimi aktivnostmi, ki bi lahko prispevale k iskanju rešitev za izboljšanje stanja.

Kakšno je dejansko stanje v obrambnem in vojaškem sistemu in kaj je tisto, kar res nalaga sistemske spremembe, v resnici ne ve natančno nihče. Zadnji strateški pregled obrambnega resorja je bil izdelan leta 2009, zatem pa posledic ekonomske krize ter nespametnega in nekontroliranega zmanjševanja obrambnih izdatkov nismo sistematično analizirali z uveljavljenimi orodji. Tudi letne ocene bojne pripravljenosti Slovenske vojske so bolj ali manj zavite v tančico skrivnosti in vojaških tajnosti. Tako bi se razprav in pobud, kot so današnje, morali lotiti že leta 2012 ali najpozneje 2013. Smo torej toliko zamudili, da bi se sedaj morali spreminjanja zadev lotiti na hitro in premalo domišljeno?

Vračanje v sistem dvokomponentne vojske ni enostavno in zahteva normativne, konceptualne in organizacijske posege ter predvsem spremembo slovenske prakse financiranja obrambnih izdatkov. Dokler bo obrambni in predvsem vojaški sistem na repu prioritete proračunskega financiranja, zavajanja domače in mednarodne javnosti glede tega, so tudi možnosti za kakršnokoli izboljšanje majhne. To izpostavljam, ker gre danes predvsem za politično razpravo. Zato v nadaljevanju ne bom navajal preveč strokovnih argumentov, še manj tistih o pro in kontra uresničljivosti nekaterih pobud. V monografiji Slovenska vojska med tranzicijo in transformacijo, ki je izšla pred mesecem, sem navedel opozorila in dileme, ki lahko vodijo do strokovnih rešitev in jih končno potrjujejo odločevalske in politične elite. Ker gre za pomembna obrambna vprašanja, bi te potrditve morale temeljiti na visoki stopnji strokovnega soglasja in političnega konsenza.

Ko smo opuščali rešitve, h katerim bi se naj ponovno vračali, sem imel priložnost biti zraven, tako kot več prisotnih na današnji seji. Ko smo se lotevali sprememb načina popolnjevanja vojske in posledično njene strukturne in funkcionalne profesionalizacije, so bila temeljna vodila, pa tudi opozorila iz mednarodnega okolja usmerjena v celovit in premišljen ter postopen prehod. Pa smo od julija 2001 do aprila 2002 zelo hiteli in treba je priznati, kljub temu s prehodom leta 2003 uspeli. Je treba nadaljevati to prakso? Poleg tega pa je za oblikovanje politične odločitve leta 2002 bila formirana posebna strokovna civilno-vojaška delovna skupina

v MORS in k temu povabljeni še posebna ekspertna akademska skupina ter nenazadnje tuji strokovnjaki, predvsem iz Velike Britanije in Nemčije.

Tudi danes je pomembno, da se strokovno in na izvedbeni ravni analizira in presodi, kaj in kako je treba narediti na področju modernizacije rešitev povezanih z rezervo, v kakšnem času in obsegu ter s kakšnimi viri. Če želimo ohraniti doseženo stopnjo civilnega in parlamentarnega nadzora ter vzdrževati dostojno politično upravljanje z vojsko, potem bo za spremembe, o katerih danes teče razprava, treba spremeniti in dopolniti strateške dokumente, od Strategije nacionalne varnosti, Resolucije o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske, pa tudi obrambno strategijo na eni in normativne akte, kot so Zakon o obrambi, Zakon o vojaški dolžnosti in Zakon o službi v Slovenski vojski, na drugi strani ter, nenazadnje, Srednjeročni obrambni program. Če v obrambnem sistemu ob tem ne bo oblikovana ustrezna, imenujmo jo projektna dokumentacija za vzpostavljanje novih rešitev in ne bo posodobljen in spremenjen pristop k novačenju in naboru ter organizacijsko izboljšanje pristojne službe, potem ni prav veliko možnosti za uspeh. Zgodi se lahko, da bi bili ponovno soočeni z izidom kot ob decembrskem vpoklicu rezervistov.

Preden pa bodo stroka in odgovorni v obrambnem sistemu in vojski odgovorili na vsa vprašanja in oblikovali sprejemljive rešitve, pa menim, da bi vendarle po hitrem postopku morali spremeniti prakso ali celo sprejeti poseben zakon, s katerim se bo vsaj v prehodnem obdobju rešilo financiranje vojske. Pogosto slišana sintagma, da smo zaustavili padanje deleža izdatkov za obrambo, je podobna, kot da prehudo bolnemu zaustavimo njegovo dihanje.

Hvala za pozornost.